[illegible] sonene og beklaget at det ikke hadde vært tale om en politisk enhet.

Den franske representanten, general Joseph Pierre Kønig, sa at han ikke kunne uttale seg fordi han ikke hadde mottatt instruksjoner fra sin regjering.

Sjefen for den amerikanske sonen, [illegible]

[illegible] som blir truffet, omfatter opprettelsen av en felles tysk administrasjon i næringer som jordbruk, handel, industri og finanser, sa han. Det er vår faste beslutning å arbeide mot en avtale om å behandle Tyskland som et økonomisk hele.

Måtte adlyde «førerforord[illegible]

BRAUNSCHWEIG, I GÅR (Fra NTB.s utsendte medarbeider.)

Publikums interesse ved dagens rettsforhandlinger i Falkenhorstsaken [illegible]

MB 31.7.46

101809

Også AT-befalet som ikke var NS mister offisersstillingene

Oslo byrett avsier enstemmig dom med konsekvens for mange hundre mann.

«UNDER DE FORELIGGENDE OMSTENDIGHETER HADDE EN NORSK OFFISER BARE ETT Å GJØRE, FORLATE TJENESTEN — HVIS HAN VILLE BEHOLDE RESPEKTEN FOR SEG SELV OG UNNGÅ Å VANÆRE SIN STAND».

Ved dom i Oslo byrett i går ble 6 av de offiserene, som uten å være medlemmer av NS fortsatte som befal i AT (Arbeidstjenesten) tildels like til frigjøringen og i alle fall lenge etter at det var reist kraftig kamp mot dette nazistiske instrument, enstemmig fradømt sine stillinger i den norske hær og dømt til in solidum å betale 1000 kroner i saksomkostninger til det offentlige.

Dommen ble avsagt av dommer Torleif Juell med gårdsfullmektig Henry Larsen og former Adolf Henry Nilsen som meddommere.

Saken har vært meget vidløftig med et vell av dokumenter og en lang rekke vitner. Rettsforhandlingene pågikk da også helt fra 15. juli til i går, og mens det på forhånd var avhørt en del vitner i Trondheim ble det under selve hovedforhandlingen ført ikke mindre enn 25 vitner.

Som saksøker stod den offentlige påtalemyndighet etter oppdrag av Forsvarsdepartementet, og påstanden gikk ut på at de saksøkte skulle bli fradømt sine stillinger. Denne påstanden ble altså tatt til følge og dommen vil få konsekvens — fradømmelse av stilling — for alle de andre ikke NS offiserene som var befal i AT utover et bestemt tidspunkt, hvis ikke spesielle forhold gjør seg gjeldende i enkelte tilfelle. I alt dreier det seg om flere hundre mann. — Det regnes med at de domfelte vil appellere til Høyesterett.

Dommen var særdeles utførlig — opplesningen tok over 2 timer. Den begynte med å summere opp partenes syn på saken, [illegible] fenomenet AT i sin alminnelighet og de saksøktes forhold i særdeleshet og sluttet med rettens oppfatning av det hele. Morgenbladet [illegible] konklusjonen i domspremissene — den synes på en [illegible] måte å [illegible] AT-befalets forhold etter fortjeneste.

Det framgår at samtlige saksøkte har fått utdannelse av staten for å gjøre tjeneste hvis landet skulle komme i krig. For et par av de saksøktes vedkommende har dette tjenesteforhold strukket seg over en menneskealder og har for dem vært et levebrød.

Spørsmålet om de saksøkte har vist uverdig forhold ved sin tjenstgjøring i AT vil avhenge av hvilke krav man etter rettens oppfatning måtte stille til dem som nordmenn og offiserer under den kamp som fra nasjonalt hold ble drevet i okkupasjonstiden for å motvirke undertrykkelsen og forberede befrielsen.

For retten framstiller disse krav seg

Forts. side 5.

Femten kofferter fulle av diamanter.

ETTERLATT AV TYSKE TROPPER I EN GARASJE I GØTTINGEN

HAMBURG, I GÅR (NTB).

Femten kofferter fulle av diamanter er funnet i en garasje i Gøttingen, der de ble etterlatt av en tysk troppeavdeling noen få timer før Tyskland overgav seg. [illegible] har garasje-eieren [illegible] til den britiske militærregjering om kofferten[illegible]. De er nå ført til Hannover og [illegible] tyske [illegible] diamantene opprinnelig stammer fra diamantbørsen i [illegible].

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

[illegible] som ... settes fram på den på-gående fredskonferansen, går ut på at Sikkerhetsrådet skal utnevne guvernøren etter å ha rådført seg

[illegible] (Lampedusa, Lampione og Linosa) og Pianosa, skal demilitariseres.

På Sardinia skal alle permanente

[illegible] forholdsregler for å sette på frifot alle personer som ble holdt i forvaring for virksomhet til fordel for

[illegible] Den forplikter seg til å anerkjenne de fredsavtaler som blir sluttet mellom de allierte og Tysklands

[illegible] flyvåpen ... a) fly, b) fly kan være krigsfly. [illegible] åpnet kan ha et personale på 5500 mann. Ungarn får ikke ha bombefly.

[illegible] varer, krigsmateriell, maskiner, korn o. s. v. i løpet av åtte år regnet fra 20. januar 1945.

Også AT-befalet som...

(Forts. fra 1. s.)

således at det til enhver som ikke ville innskrenke seg til å leve tilbaketrukket i privatlivet og stille seg helt passiv til begivenhetene, men som ville inneha en stilling og drive positivt arbeid, måtte det stilles krav om at han viste nødvendig aktpågivenhet, således at han selv av eget tiltak nøye undersøkte og overveide om det arbeidet han utførte eller den stilling han innehadde var ønskelig sett fra nasjonalt synspunkt.

Omsyn til levebrød og andre personlige forhold måtte ikke bli avgjørende ved denne overveielsen, fordi ens forhold i krigstid ikke bare er en personlig affære, men en landssak. En viss ulempe og vanskelighet måtte man være forberedt på å tåle. Det var det på mange som måtte ta, også utenfor befalets rekker, og offentlighetens øyne — som var rettet på enhver — var til veiledning om hvilken holdning man skulle innta.

Dette krav om at man nøye måtte orientere seg, gjaldt særlig **for statens tjenestemenn**, som i denne egenskap hadde en særlig troskapsplikt mot staten på grunn av det kontraktsforholdet de stod i til staten som arbeidsbestyrer og fra hvilken de ofte gjennom et langt liv hadde mottatt lønn. Man måtte her kunne stille strenge krav til nasjonal holdning for å opprettholde den aktelse og tillit som statens tjenestemenn bør ha i folks bevissthet.

I utpreget grad gjelder disse krav **for offiserer**, hvis oppgave det er å verge landet mot ethvert angrep, mot frihet og undertrykkelse og dermed på dets [illegible]

[illegible]

menn. Det knytter seg til dem forventning om at de er sitt land hengivne og er rede til å ofre alt for det når det er nødvendig. Den som på forskjellig måte føler seg bundet, som ikke kan innfri disse forventninger, eller som er udyktig, så han når det kommer til alvor, ikke evner å gjøre innsats, må ikke ta vervet som offiser og derved ta opp plassen for en annen som i hans sted kunne ha oppfylt disse forventninger. Til en offiser har man til alle tider og i alle land stilt spesielle krav om at han i ethvert anliggende skal oppføre seg som det høver seg for en ærekjær mann, og dette har også vært uttrykkelig tilkjennegitt i de bestikkelsesbrev som de norske offiserer blir tildelt når de blir offiserer.

For offiserer gjelder det videre at de i denne egenskap skal være våkne, initiativrike og selvstendige. For en befalingsmann som i felt skal lede avdelinger i kamp og av hvis beslutninger manges liv og kampens utfall er avhengig, er det uomgjengelig nødvendig at han i utpreget grad har evne til å bedømme en situasjon riktig, handle raskt og besluttsomt og turde ta ansvar og risiko. En befalingsmann, som ikke er i stand til å skaffe seg overblikt over den situasjon han skal operere i og som venter at hans overordnede eller andre skal veilede ham i hans gjøremål, som er nølende og engstelig, vil sjelden kunne bidra til et lykkelig utfall av operasjonene og er derfor ubrukelig.

Disse betraktninger, som gjelder feltlivet, kan enn mer anvendes på forholdene i Norge i okkupasjonstiden, hvor kravene til årvåkenhet og [illegible]

[illegible]

ritorium, transportmidler, næringsliv og arbeidskraft for sine krigsmål og med hard hånd. Etter det kjennskap vi på denne måte hadde fått til tyskerne, var det all grunn til å vente vonde anslag av dem og være på post for å unngå å bli spent for deres krigsmaskin. Faren ved denne situasjon økte etter hvert som krigslykken vendte seg, og tyskernes kamp ble mer krampaktig og desperat.

Ved bedømmelsen av spørsmålet om AT's offiserer har vist uverdig forhold, legger retten stor vekt på innføringen av den tysk-nazistiske hilsen, der som foran framstilt, ble dem pålagt som en plikt. Vel kan det være så at denne hilsen ble søkt unngått eller sabotert ved mindre reglementsmessige utførelsesmåter ved mange anledninger, men ved stevner, mønstringer, inspeksjoner og faneoverleveringer, hvor nazister var til stede i tilstrekkelig antall, antar retten at den måtte utføres korrekt, og også for øvrig var det i mange tilfelle nazister til stede som kunne bringe melding om forsøkt sabotasje mot denne hilsen. Og hilsenen skulle etter reglementet utføres hver morgen ved flaggheising for samlet tropp. Om denne hilsens bruk ved norsk avdeling vil retten spesielt bemerke:

Denne hilsen stammer etter sin karakter ikke med norsk lynne, dermot kunne den passe godt til det nazistiske Tyskland, som yndet store fakter.

Den var således en typisk fremmed, tysk fanatisk hilsen, som synes å være et symbol på tyskernes selvgodhet og store imperialistiske aspirasjoner. Den satte derfor i det ytre et åpenbart tysk [illegible]

[illegible]

landet og til respekt for flagget, som er symbolet på nasjonens ære og derfor ble hilst med militær honnør ved heisningen om morgenen og senkningen om kvelden. Av de store høytideligheter ved våre militæravdelinger var også paradene for regimentsfaner og standarter, som er den militære avdelings symbol og for hvilke fedrenes ærerike kamphandlinger er innskrevet. Alle disse symboler maner befalingsmannen til å holde våre nasjonale verdier høyt og verne om dem. Og enhver befalingsmann visste at foran fronten skulle han vise uklanderlig opptreden i enhver henseende og være et eksempel for sine folk.

Da vårt land tok opp den ulike kampen mot en overmektig overfallsmann i april 1940, hadde vel få drømt om at et år senere skulle norske befalingsmenn foran en front av norske gutter hilse nasjonens symbol med tysk-nazistisk — overfallsmennenes — hilsen.

Med den reservasjon som nedenfor vil bli nevnt, vil ingen befalingsmann kunne unnskylde eller forsvare for sin nasjonale samvittighet at han har nedlatt seg til dette og derved gitt fienden den triumf at man måtte bøye seg for ham i dette og derved åpne veien for nye krav og ydmykelser.

Under disse omstendigheter hadde en norsk offiser bare ett å gjøre, forlate tjenesten — hvis han ville beholde respekten for seg selv og unngå å vanære sin stand. Og AT's fortsatte eksistens var ingen nødvendighet for landet, som har klart seg uten den gjennom hele sitt tidligere liv.

Det var en særlig grunn til å holde disse verdier oppe nettopp da [illegible]

[illegible]

menn som var patrioter og derfor var dømt av folkedomstolen, og den øvrige nazifisering, som foran er nevnt, og som var åpenbar, — skulle det etter rettens oppfatning ikke være vanskelig for en som virkelig ville spørre sin nasjonale samvittighet og få det helt klart at AT således som den ble drevet og etter den kurs som var angitt for den, ikke var noe passende virkefelt for en mann som ville stå på sikker nasjonal grunn, og som ville vise solidaritet i kampen mot tyskerne og nazistene.

Det kan være at befal i sentraladministrasjonen på et tidligere tidspunkt kunne skaffe seg det rette inntrykk i forhold til befal utenfor disse kontorer. Det kan også være at befal i distriktet senere måtte få øynene opp for AT's sanne karakter enn befal som arbeidet i større sentrer — og når man tar dette i betraktning, samt at det kanskje trengtes noen tid for å områ seg, antar retten at det på et så sent tidspunkt som ved årsskiftet 1941—42 ikke burde vært tilbake i tjeneste i AT befal som la vekt på å bli regnet som gode nordmenn.

Retten må her gjøre en unntagelse for de offiserer som spesielt av våre lovlige myndigheter eller fra ansvarlig hjemmefrontl hold hadde fått anmodning om, fortsatt å bli stående for å drive etterretnings- eller sabotasjevirksomhet. Men dette spiller ikke inn for noen av de saksøkte.

Retten finner etter dette at det ikke er noen gyldig unnskyldning fra de saksøktes side at de høyere offiserer som fratrådte under kurset på Gausdal ikke gav noen orientering eller advarsel til de øvrige om hvorfor de gikk.

Man må være oppmerksom på at ordet var ikke fritt i den tid, og det skulle lite til for å bli satt fast for sabotasje og propaganda. Det manglet ikke nazister til å innrapportere, idet [illegible]

[illegible]

tiltak. De fratredende er etter rettens oppfatning ikke å bebreide i dette forhold, men derimot de gjenværende, som ikke søkte de råd de trengte.

For øvrig bød Høyesteretts holdning og senere lærernes, prestenes og yrkesorganisasjonenes front tilstrekkelig rettesnor.

Etter det resultat retten således er kommet til, er det ikke nødvendig for sakens avgjørelse å gå nærmere inn på betydningen av den fremadskridende nazifisering i 1942, 43 og 44 og av hjemmefrontens kamp og av de saksøktes til dels manglende kjennskap til parolene. Men det er klart at disse etterfølgende omstendigheter må meget mer skulle tilsi enhver å bringe sin tjeneste i AT til opphør og derfor ytterligere underbygger den avgjørelse som retten har truffet.

Da den foran angitte termin for avslutning av sin tjeneste i AT er oversittet av samtlige saksøkte, blir saksøkerens påstand tatt til følge.

Etter sakens utfall må de saksøkte tilsvare sakens omkostninger. Beløpet fastsettes til 1000 — ett tusen — kroner.

Dommen er enstemmig.

TURIST-LIVET

[illegible]